

Overeenkomst, op 3 juli 1957 te Washington ondertekend, tot wijziging van de overeenkomst tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Verenigde Staten van Amerika tot samenwerking betreffende het niet-militair gebruik van atoomenergie

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE
ZAKEN

Nr. 1

Ter griffie van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen: 13 januari 1958.

De wens, dat deze overeenkomst aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal zal worden onderworpen (ten einde hen in de gelegenheid te stellen hun goedkeuring daaraan te onthouden, zodat de overeenkomst, zo spoedig zulks rechtens mogelijk is, moet worden beëindigd), kan door of namens de Kamer of door ten minste dertig leden der Kamer te kennen worden gegeven uiterlijk op 12 februari 1958.

's-Gravenhage, 13 januari 1958.

Ter voldoening aan het bepaalde in artikel 62, lid 2, en onder verwijzing naar artikel 61, lid 3, der Grondwet, de Raad van State gehoord, heb ik de eer U Hoogedelgestrenge hierevens over te leggen de tekst en de vertaling in het Nederlands van de op 3 juli 1957 te Washington ondertekende Overeenkomst tot wijziging van de op 22 juni 1956 eveneens te Washington ondertekende Overeenkomst tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Verenigde Staten van Amerika tot samenwerking betreffende het niet-militair gebruik van atoomenergie (*Trb.* 1957, 103)¹⁾.

Tevens gelieve U Hoogedelgestrenge aan te treffen een toelichtende nota bij deze wijzigingsovereenkomst.

De bepalingen van de wijzigingsovereenkomst zijn in werking getreden op 8 augustus 1957.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
J. LUNS.

Toelichtende nota

Op 3 juli 1957 is met de Verenigde Staten een overeenkomst gesloten tot wijziging van de overeenkomst van 22 juni 1956 (goedgekeurd bij wet van 23 juli 1957, *Stb.* 293) betreffende het niet-militair gebruik van kernenergie. Deze wijzigingsovereenkomst betreft uitsluitend de juridische vorm, waarin door de Verenigde Staten splijtbaar materiaal ter beschikking van Nederland kan worden gesteld.

In de oorspronkelijke tekst van artikel VII van de overeenkomst van 22 juni 1956 werd alleen de mogelijkheid tot koop van splijtstof voorzien. Sedertdien is echter de Amerikaanse Regering bereid gevonden om in bedoelde overeenkomst de mogelijkheid van pacht zowel als van koop open te stellen. De aangehaalde bepaling is bij artikel I van de wijzigingsovereenkomst in dier voege herzien. De opnemng van dit alternatief moet als een belangrijke verbetering worden beschouwd. Onder bepaalde omstandigheden kan pacht, met name uit financieel oogpunt, duidelijke voordelen bieden boven koop. Ook pacht-overeenkomsten kunnen zonder bezwaar in het kader van het Euratomverdrag worden ingepast.

In herinnering zij gebracht, dat op 15 februari 1957, onder de werking van de overeenkomst van 18 juli 1955, welke door de thans geldende meeromvattende overeenkomst is vervangen, reeds een pachtcontract werd gesloten ten behoeve van de z.g. „hoger onderwijs reactor” (*Trb.* 1957, 49).

Artikel II van de wijzigingsovereenkomst bepaalt, dat de eigenaar van de splijtstof, namelijk de Amerikaanse Regering, door de Nederlandse Regering wordt gevrijwaard voor de aansprakelijkheid voor schade, in het bijzonder voor schade aan derden, welke door de splijtstof zou kunnen worden veroorzaakt. Deze voorwaarde is door de Verenigde Staten steeds bij het verpachten van splijtstof gesteld. Een dergelijke clause is ook opgenomen in evengenoemde pachtovereenkomst van 15 februari 1957.

¹⁾ Nedergelegd ter griffie, ter inzage van de leden.

Aan
de Heer Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal

Gelijk bij de publikatie van de wijzigingsovereenkomst in het *Trb.* 1957, 103, tot uitdrukking werd gebracht, lag het aanvankelijk in het voornemen der Regering de goedkeuring der Staten-Generaal ingevolge artikel 60, lid 2, van de Grondwet te vragen alvorens de overeenkomst in werking te doen treden. Bij nadere overweging bleek het echter niet wel mogelijk deze procedure te volgen.

Zoals reeds bij de parlementaire behandeling van de overeenkomst van 22 juni 1956 werd medegedeeld¹⁾, achtte de Regering spoedige inwerkingtreding van veel belang, in het bijzonder ten einde gebruik te kunnen maken van de daarin geopende mogelijkheid tot het verkrijgen van splijtstof in de graad van verrijking, vereist voor de bediening van de voor het Reactor Centrum Nederland bestelde „hoge flux reactor”. Het belang van Nederland bracht mede, dat de daartoe strekkende besprekingen met de Amerikaanse instanties reeds aanstonds op de basis van het geamendeerde artikel VII zouden kunnen worden gevoerd. Om die reden is besloten om met toepassing van artikel 62, eerste lid, sub *d*, van de Grondwet de wijzigingsovereenkomst gelijktijdig met de hoofdovereenkomst in werking te doen treden. De hiertoe vereiste notawisseling heeft op 8 augustus jl. plaatsgehad. Onder de gegeven omstandigheden kon bezwaarlijk daarbij een voorbehoud, als bedoeld in het derde lid van artikel 62 der Grondwet, worden gemaakt.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

J. LUNS.

De Minister van Economische Zaken,

J. ZIJLSTRA.

*De Minister van Onderwijs, Kunsten
en Wetenschappen a.i.,*

M. KLOMPÉ.

¹⁾ Zie *Memories van Toelichting en Antwoord* betreffende het ontwerp van wet tot Goedkeuring van de Overeenkomst van 22 juni 1956; *Bijl. Hand. II K.*, 1956/1957, 4634.